

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА
АДМІНІСТРАЦІЯ ТЕРНОПЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПЛЬСЬКОЇ ОДА
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ
ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ГНАТЮКА
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯНА КОХАНОВСЬКОГО (КЕЛЬЦЕ, ПОЛЬЩА)
ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (РИКІ, ПОЛЬЩА) ВИЩА
ГУМАНІСТИЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА (БЖЕГ, ПОЛЬЩА) ВІДДІЛ
ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН
УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції
«Розвиток професійної майстерності педагога в умовах
нової соціокультурної реальності»

двох частинах
Частина 2

Тернопіль
2019

64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. Ч. 2 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 року) / укладачі: В.Є. Кавецький, А.В. Вихрущ, О.Я. Жизномірська, І.І. Кузьма, С.Б. Гах – Тернопіль: СМП “Тайп”, 2019. 314 с.

збірнику зібрано тези доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 11-12 квітня 2019 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №2 від 08.05.2019 р.)

Електронна бібліотека, її роль та місце у вивченні фізики в ДНЗ «Подільський центр ПТО».....	100
Олійник Г. М.	
Впровадження інклюзивного навчання для студентів з вадами зору.....	103
Олійник Н.М.	
Роль інноваційних технологій у сучасній педагогічній діяльності.....	106
Олійник О. Й.	
Освіта Тернопільщини в контексті сучасних суспільних викликів.....	109
Онищук І.А.	
Актуалізації творчого потенціалу зростаючої особистості як педагогічна проблема.....	112
Онищук Л.З.	
Якість початкової освіти: погляд крізь призму моніторингового дослідження.....	115
Остапович О.П.	
Застосування інтерактивних методів на уроках виробничого навчання з професії «живописець».....	117
Павлішина А.А.	
Використання інформаційно-комунікативних та інтерактивних методів навчання на уроках охорони праці як засіб формування ключових компетенцій учнів.....	119
Павлущенко Н. М.	
Перспективи реалізації гендерної складової в навчально-виховному процесі Нової української школи.....	122
Пагава О. В.	
Роль навичок саморегуляції в розвитку психологічної компетентності педагога.....	125
Періг І.М.	
Застосування методів розвитку креативності у вивченні психології.....	127
Першукова О.О.	
Європейський досвід підготовки фахівців до роботи в умовах технології СІІІ.....	129
Петришин Л. Й.	
Особливості соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.....	133
Приймас Н.В.	
Роль професійної майстерності педагога для реалізації літературного виховання початковій школі.....	137
Пуйо О. І.	
Грані майстерності сучасного педагога.....	140
Рекурн О.О.	
Педагогічні аспекти використання освітніх Веб-ресурсів для підготовки інженерів-педагогів.....	142
Рокіцька Н.В.	
Сучасні тенденції підготовки та підвищення кваліфікації вчителів іноземних	

Олійник Г. М.
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Факультету педагогіки і психології ТНПУ
імені В. Гнатюка
galochka_ua@ukr.net

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІЗ ВАДАМИ ЗОРУ

Постановка наукової проблеми. Сьогодні надзвичайної важливості набуває питання впровадження інклюзивного навчання для студентів із вадами зору, необхідність задовольнити все ширше коло їх бажань, наблизити умови їх життя до умов життя здорових людей, допомогти самореалізуватися, знайти своє місце в суспільстві.

Останніми десятиліттями в усьому світі відбуваються докорінні зміни у розумінні та забезпеченні якійсї освіти для студентів з особливими потребами. Україні також набувають поширення новітні освітні технології, в основу яких покладено принцип урахування інтересів таких студентів. Одним з ключових принципів міжнародних стандартів є право студентів з особливими потребами на інтеграцію в суспільство, основою якої є забезпечення таким студентам доступу до якісної освіти. Навчання студентів з особливими потребами спільно з їхніми здоровими однолітками сприяє їх соціальній адаптації. Таке навчання є корисним також і для здорових студентів, бо вони вчаться розуміти проблеми інших, стають добрішими.

спеціальній освіті проблема формування активної особистості з порушенням зорових функцій розглядається в системі складних суспільних відносин (накопичення соціально-культурного досвіду, формування якостей активного громадянина). Часткове або глибоке порушення зору опосередковано впливає на зниження активності, що позначається на розвиткові всіх видів діяльності (ігрової, навчальної, трудової) і призводить до скорочення дії подразників, які необхідні для задоволення перцептивної потреби, розвитку пізнавального інтересу та формування активності суб'єкта пізнання. Порушення зорового аналізатора, який у процесі соціальної перцепції виконує інформаційну функцію, призводить до інтерактивних труднощів у сфері спілкування, що значно ускладнює процес соціальної інтеграції студентів із порушеннями зору в соціум.

Актуальність теми інклюзивної освіти пов'язана насамперед із тим, що число студентів, які потребують колекційного навчання, неухильно росте. Окрім зростання кількості студентів з обмеженими можливостями,

наголошується тенденція якісної зміни структури дефекту, комплексного характеру порушення у кожній окремої дитини. В основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію студентів, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для студентів з особливими потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє стверджувати, що проблема здобуття освіти людей з особливими потребами перебуває в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних учених. Вагомий внесок у формування нової системи освіти зробили П. Таланчук, М. Синьов, Р. Ануфрієва, О. Євдокимов, Л. Коваль, Г. Шевцов; технологіям активного навчання студентів з особливими потребами присвячені праці Г. Пономарьової; теоретичні і методологічні аспекти технічної і гуманітарної освіти дітей та студентів з особливими потребами, а також можливості навчально-методичного, інформаційного, медико-соціального супроводу розробляють К. Агавелян, Н. Вовк, З. Кантор, І. Леонгард, І. Нікітіна, В. Авілов, Н. Козлов, М. Чайковський.

Метою роботи є здійснити теоретичний аналіз понять «інклюзія» та «інклюзивна освіта» та визначити умови впровадження інклюзивного навчання студентів із вадами зору.

Виклад основного матеріалу досліджень. Існує чимало наукових підходів до понять «інклюзія» та «інклюзивна освіта». Термін «інклюзія» (англ. – *inclusion*) означає включення, або приєднання. Він запозичений з англійської мови, але не має точного перекладу. Однокореневі англійські слова перекладаються як *include* – включати, залучати; *including* – включаючи; *inclusive* – включно, містить [1, с. 5].

Вітчизняні науковці тлумачать цей термін по-різному. Так, Л. Міщик вважає, що інклюзія – це процес збільшення ступеня участі всіх людей у соціальному житті та різних програмах [2, с. 57]. А. Колупаєва трактує його як «об'єднану освітню систему із надання належної освіти всім учням; повне залучення дітей з відмітними здібностями в різні аспекти шкільної освіти, які є доступними для інших дітей» [4, с. 76]. Національна асамблея людей з інвалідністю України зазначає, що інклюзія – політика і процес, які забезпечують повну участь усім членам суспільства в усіх сферах життєдіяльності [3, с. 306].

Поняття «інклюзивний» відображає нові погляди не лише на освіту, але й на місце людини в суспільстві та поступово замінює термін «інтеграція», оскільки механічне поєднання (інтеграція) в одному місці студентів з особливими потребами та студентів із нормальним розвитком не означає повноцінної участі перших у житті колективу. В основі інклюзії, на противагу інтеграції, лежить нова філософія та методологія навчання, яка має враховувати потреби кожного студента, зокрема обдарованих і тих, які мають особливі освітні потреби.

Сучасне суспільство визнає, що саме інклюзія є більш гуманною та ефективною освітньою системою, яка здатна задовольнити потреби всіх категорій людей, незалежно від рівня психофізичного розвитку, та сприяє

створенню інклюзивного суспільства, яке б повною мірою сприймало таких студентів, визнавало їхні права на освіту, особистісний розвиток, професійну діяльність, участь у суспільному житті. Впроваджуючи інклюзію в освітньо-виховний процес, можна досягти розбудови українського суспільства, яке дозволить кожному громадянину «незалежно від віку й статі, етнічної належності, здібностей, наявності або відсутності особливостей у розвитку, брати участь у житті суспільства й робити свій внесок в його розвиток. У такому суспільстві особливості поважають і цінують» [4, с. 14].

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти студентів з особливими освітніми потребами шляхом

організації їхнього навчання у вищих навчальних закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких студентів. Воно передбачає створення освітнього середовища, яке відповідало б потребам і можливостям кожного студента, незалежно від особливостей його психофізичного розвитку, забезпечення наукового супроводу, створення навчальних програм, навчального методичного забезпечення [1, с. 5].

Навчальний заклад, який впроваджує інклюзивну форму навчання, надає людині з особливими потребами, по-перше, можливість здобути освіту відповідно до своїх індивідуальних здібностей; по-друге, вільно спілкуватися та займатися спільними справами зі своїми однолітками. ВНЗ з інклюзивною формою навчання – це заклад освіти, відкритий для всіх студентів, незалежно від їхніх фізичних, соціальних чи інших особливостей. Тому він повинен мати безбар'єрне навчальне середовище, адаптовані навчальні програми та плани, розроблені та опрацьовані методи та форми навчання. Особливістю такого навчального закладу повинно бути залучення батьків до співпраці з фахівцями для надання спеціальних послуг відповідно до різних освітніх потреб студентів.

Висновки. Ефективність реалізації впровадження інклюзивного навчання залежить від удосконалення чинної законодавчої та нормативно-правової бази розвитку інклюзивної освіти. Сьогодні Україна знаходиться на шляху змін, а тому необхідно сформувані в суспільстві толерантне ставлення до людей з особливими потребами, а засоби масової інформації повинні постійно формувати нове мислення в суспільстві щодо цієї категорії осіб.

Література

1. Інклюзія як нова філософія освіти // Радість дитинства – вільні рухи.

–2009.–№ 4.–С.8.

Міщик Л. Інклюзивна освіта як умова соціалізації дітей-інвалідів у процесі навчання [Електронний ресурс] / Л. Міщик. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Znpkhist/2012_5/12mliupn.pdf.

Національна Асамблея Інвалідів України. Програма: «Через освіту до соціальної інтеграції» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naiu.org.ua>

Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко, І. О. Білозерська та ін. ; за заг. ред. А. А.